

Вовчик Н.Л., аспірант
Науковий керівник – Воронко Р.М., д.е.н., доцент
Львівський торговельно-економічний університет

ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ ВНУТРІШНЬОЇ ЗВІТНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

Основною метою складання внутрішньої звітності є задоволення інформаційних потреб управлінців для оперативного реагування на зміни в показниках діяльності, що дає змогу контролювати, оцінювати та прогнозувати господарську діяльність підприємства і його структурних одиниць. Така звітність характеризується сукупністю економічних показників, які показують результати господарювання, виражені як у натуральній так і вартісній формах за визначений проміжок часу. Вона призначена лише для внутрішніх користувачів підприємства.

Прийняття ефективних управлінських рішень на основі внутрішньої звітності можливе за умови її складання за встановленими принципами та відповідності вимогам до структури і наповнення якісними даними. Разом з тим кожен суб'єкт господарювання самостійно підходить до вибору форм внутрішньої управлінської звітності і їх наповнення, виходячи з особливостей фінансово-господарської діяльності підприємства та потреб користувачів інформації.

Слушною з цього приводу є позиція П. О. Куцика щодо того, що відмінною особливістю системи внутрішньокорпоративної управлінської звітності є те, що вона формується відповідно до організаційної структури та визначається рівнями управління, а також видами виробничих процесів. За видами виробничих процесів звітність передбачає поділ на звіти за закупівлями та заготівлями; виробництвом; реалізацією тощо. Мінімальний обсяг звітних форм передбачає:

- накопичувальні відомості (звіти) за структурними підрозділами, центрами відповідальності, видами або групами продукції, статтями бюджету;
- підсумкові відомості (звіти) про діяльність підрозділу на конкретну дату;
- загальні звіти, що висвітлюють результати діяльності корпоративного об'єднання в цілому і його структурних підрозділів за певний період [1, с.251].

Окремі науковці характеризують внутрішню звітність як одне із важливих джерел інформаційного забезпечення внутрішнього контролю підприємства, яка надає менеджерам необхідні дані для управління, виявлення відхилень та недоліків фінансово-господарської діяльності і формує важелі зворотного впливу на підконтрольні об'єкти [2, с. 86]. Хоча напрями використання цієї звітності в управлінні та внутрішньому контролі є неоднозначними, оскільки залежать від умов діяльності суб'єкта господарювання та управлінських традицій його керівництва.

Розглядаючи змістовне наповнення внутрішньої звітності необхідними даними, варто виділити тематичні, комплексні та аналітичні управлінські звіти.

Тематичні звіти складаються коли виникає потреба отримати інформацію про найбільш вагомні показники, які характеризують основні напрями діяльності підприємства (обсяг виробництва продукції, втрати від браку, доходи від реалізації, величина запасів виробничих ресурсів, їх закупівель та витрачання на виробництво тощо).

Для отримання даних про діяльність підприємства в цілому та його структурних підрозділів складаються комплексні управлінські звіти. Періодичність подання таких звітів визначається інформаційними потребами користувачів і може складати місяць, квартал, півріччя, рік чи, за потреби, інші

часові інтервали. В комплексних звітах наводиться інформація про виконання планових завдань, види доходів і витрат, структуру реалізації готової продукції, стан ресурсного забезпечення виробничих процесів, рух грошових коштів та ін.

Аналітичні звіти надаються на вимогу управлінського персоналу і розкривають інформацію, яка показує причини і наслідки результатів діяльності підприємства за окремими напрямками роботи. Варто зазначити, що принцип аналітичності при складанні внутрішньої звітності вимагає розкриття не лише фактичних даних про діяльність центрів відповідальності, але також інформації про наявні відхилення фактичних показників від бюджетних. Це дає змогу виявити чинники, які зумовили ці відхилення та їх винуватців з метою здійснення подальших управлінських дій.

Основним завданням менеджменту в умовах ринкового середовища є забезпечення виробництва якісної конкурентоздатної продукції з раціональною структурою витрат. Дослідження практичної діяльності підприємств з виробництва молочної продукції засвідчило окремі недоліки у формуванні показників внутрішньої звітності, пов'язані з довільною формою її складання, що спричиняє неузгодженість інформації, яка подається різними структурними одиницями підприємства та складність її подальшого узагальнення й аналізу. Як вихід з такої ситуації можна запропонувати використання молокопереробними підприємствами системи обліку витрат за центрами відповідальності із застосуванням розроблених для цього форм внутрішньої звітності. Впровадження обліку за центрами відповідальності на підприємствах досліджуваної галузі уможлиблюється тим, що там можна чітко розмежувати сфери відповідальності й встановити відповідальність менеджерів різних рівнів управління за доходи, витрати і результати діяльності.

В якості таких центрів відповідальності для формування звітів про виконання бюджетів витрат молокопереробних підприємств можна запропонувати: відділення приймання сировини та миття і прибирання рухомого складу, виробничі підрозділи (виробництво спредів та масла, виробництво молока та ціЛЬНОМОЛОЧНОЇ продукції, виробництво сухих молочних продуктів), відділення розливу та мийки тари, відділення фасування готової продукції, відділення видуву ПЕТ-пляшки, склад готової продукції, підрозділи обслуговуючого виробництва, відділ збуту, адміністративний підрозділ.

Таким чином, за умови повноцінного наповнення якісними показниками, які відображають різні сторони діяльності підприємства, внутрішня звітність стає важливим елементом інформаційного забезпечення менеджменту усіх рівнів для прийняття ефективних управлінських рішень.

Список використаної літератури:

1. Куцук П.О. Сучасне трактування, склад і особливості формування управлінської звітності підприємства / П.О. Куцук // Вісник Національного університету «Львівська політехніка». Менеджмент та підприємництво в Україні: етапи становлення і проблеми розвитку. 2014. № 797. С. 248-254.

2. Воронко Р.М. Управлінська звітність в системі внутрішнього контролю / Р.М. Воронко // Інститут бухгалтерського обліку, контроль та аналіз в умовах глобалізації. Міжнародний науковий журнал. 2016. Випуск 3. С. 85-95.